

Å dra i samme retning

Strategi for kvalitetsutvikling av grunnskolen i Nesodden

2017-2021

Vedtatt dato 22.4.2017

1 Forord

«Å dra i samme retning. Strategi for kvalitetsutvikling av grunnskolen i Nesodden 2017-2021» er en overordnet plan for kvalitetsutvikling i skolen. Strategien bygger på mål og strategier fra «Lære for livet. Strategi for kvalitetsutvikling i Nesodds skolen 2012-2016» og erstatter denne. Planen er forankret i statlige og kommunale styringsdokumenter. I tillegg er det tatt høyde for de endringer som skjer i det utdanningspolitiske landskapet gjennom Meld. St.28 (2015-2016): «Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet» samt evidensbasert forskning.

Strategiplanen presenterer fire retningsgivende satsningsområder som er basert på faglige vurderinger av nåsituasjonen i grunnskolen i Nesodden samt trender og utviklingstrekk som vil prege samfunnsutviklingen for skole i årene fremover. De fire satsningsområdene blir presentert med en beskrivelse av område, mål for perioden, framtidssbilde samt kjennetegn på måloppnåelse.

Satsningsområder for grunnskolen i Nesodden i perioden 2017-2021 er læringsmiljø og læringsledelse, medborgerskap og elevmedvirkning, vurdering for læring samt grunnleggende ferdigheter og digital dannelse.

Bedre praksis utvikles først og fremst ved å dra målrettet og langsiktig i samme retning. Forskning på utdanningssystemer viser at for å skape en god utvikling i skolen, må politikk, administrasjon og profesjon ha et godt samspill og samarbeide godt. Endringer som fører til høyere læringsutbytte for elever, læringer og lære kandidater ser ut til å være avhengig av kollektiv samarbeidskap. Dette handler om å utvikle bedre praksis gjennom først og fremst å dra målrettet og langsiktig i samme retning (Fullan, 2014).

«Et godt kollektivt orientert personale og en god skoleorganisasjon understøtter god undervisning og et godt sosialt miljø som igjen understøtter god læring hos elevene» (Irgens, 2011).

Det stilles store krav til kvalitet i skolen både når det gjelder samfunnsoppdraget, læringsprosessene og resultatene for elevene og lærlingene våre. «Å dra i sammen retning. Strategi for kvalitetsutvikling av grunnskolen i Nesodden 2017-2021» gjenspeiler og vektlegger elevenes læring og utvikling, faglig og sosialt som er skolens kjernevirksomhet. Nytt i denne planen er også at det settes opp kjennetegn for måloppnåelse for læreren og eleven. Strategien er primært for grunnskolen. Det innbefatter at personalet i skolefritidsordningen (SFO) er med på deler av kompetansebyggingen. På den årlig plandagen i kommunen, er SFO med på felleskurs og/eller egne kurs.

«Å dra i sammen retning. Strategi for kvalitetsutvikling av grunnskolen i Nesodden 2017-2021» er utarbeidet av kommunalsjef skole, barnehage og oppvekst, rektorene og skolefaglig rådgivere. Planen er drøftet i medbestemmelse med organisasjonene. Planen har vært på høring til involverte parter.

Nesodden kommune 03.03.17

Jorunn Lunde Jenssen

Kommunalsjef skole, barnehage og oppvekst.

Innhold

1	Forord	1
2	Innledning.....	4
3	Skolens mandat og oppgaver	4
3.1	Statlige føringer og styringsdokumenter.....	4
3.2	Kommunale føringer og styringsdokumenter	6
3.2.1	Supplerende planer og områder	6
3.3	Fremtidens skole	7
4	Strategi for kvalitetsutvikling.....	8
4.1	Kartlegging og analyse.....	8
4.2	Læring og kompetanseutvikling	9
4.2.1	Skolebasert kompetanseutvikling	9
4.2.2	Etter- og videreutdanning	9
4.2.3	Nasjonale satsinger	9
4.2.4	Lærende ledernettverk.....	9
4.3	Pedagogisk ledelse	10
4.4	System for kvalitetsutviklingen	10
4.4.1	Skoleeiermeldingen og dialogmøter	10
4.4.2	Styringsdialogen	11
5	Satsningsområder for grunnskolen i Nesodden 2017-2021.....	11
5.1	Satsningsområde 1 – Læringsmiljø og læringsledelse.....	12
5.1.1	Mål for perioden.....	12
5.1.2	Fremtidsbilde.....	12
5.1.3	Kjennetegn på måloppnåelse	12
5.2	Satsningsområde 2 – Medborgerskap og elevmedvirkning	13
5.2.1	Mål for perioden.....	13
5.2.2	Fremtidsbilde.....	13
5.2.3	Kjennetegne på måloppnåelse	14
5.3	Satsningsområde 3 - Vurdering for læring	14
5.3.1	Mål for perioden.....	14
5.3.2	Fremtidsbilde.....	15
5.3.3	Kjennetegn på måloppnåelse	15
5.4	Satsningsområde 4 – Grunnleggende ferdigheter og digital dannelse	15

5.4.1	Grunnleggende ferdigheter	15
5.4.2	Mål for perioden.....	16
5.4.3	Fremtidsbilde.....	16
5.4.4	Kjennetegn på måloppnåelse.....	17
5.4.5	Digital dannelse	17
5.4.6	Mål for perioden.....	18
5.4.7	Fremtidsbilde.....	18
5.4.8	Kjennetegn på måloppnåelse	18
6	System for kvalitetssikring for grunnskolen i Nesodden.....	19
7	Kildehenvisninger	20
7.1	Litteraturliste.....	20
7.2	Sentrale Stortingsmeldinger og offentlige utredninger	20
7.3	Kommunale styringsdokumenter	21

2 Innledning

«Å dra i samme retning. Strategi for kvalitetsutvikling av grunnskolen i Nesodden 2017-2021» er en overordnet plan for kvalitetsutvikling i skolen. Strategien bygger på mål og strategier fra «Lære for livet. Strategi for kvalitetsutvikling i Nesodds skolen 2012-2016» og erstatter denne. Planen er forankret i statlige og kommunale styringsdokumenter. I tillegg er det tatt høyde for de endringer som skjer i det utdanningspolitiske landskapet gjennom Meld. St.28 (2015-2016): «Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet» samt evidensbasert forskning.

Strategiplanen presenterer fire retningsgivende satsningsområder som er basert på faglige vurderinger av nåsituasjonen i grunnskolen i Nesodden samt trender og utviklingstrekk som vil prege samfunnsutviklingen for skole i årene fremover. De fire satsningsområdene blir presentert med en beskrivelse av område, mål for perioden, framtidssilde samt kjennetegn på måloppnåelse.

Satsningsområder for grunnskolen i Nesodden i perioden 2017-2021 er

- Læringsmiljø og læringsledelse
- Medborgerskap og elevmedvirkning
- Vurdering for læring
- Grunnleggende ferdigheter og digital dannelse

Strategiplanen omhandler skolens pedagogiske virksomhet. Andre strukturelle forhold som elevtallsutvikling, skolegrenser og skolebygg er vedtatt gjennom «Skolebruksplan 2015-2025».

3 Skolens mandat og oppgaver

Kvalitet i skolen handler om å virkeliggjøre målene for grunnopplæringen på en god måte for alle elever. Skolen reguleres gjennom Opplæringslova med forskrifter og læreplanverk. Opplæringslova legger til grunn en bred forståelse av læring. Målet er at alle barn og unge får kunnskaper, holdninger og verdier som gjør dem i stand til å delta i arbeidslivet og samfunnslivet ellers.

I de siste årene har det vært økt fokus på hvor viktig det er for elevene med et godt psykososialt læringsmiljø. Et godt læringsmiljø er viktig for at elevene skal trives og få lyst til å lære. De skal lære ferdigheter og fag, men også å bli selvstendige samfunnsborgere som kan samarbeide med andre og bygge samfunnet videre. En forutsetning for at man skal kunne skape et godt psykososialt miljø er planmessig, forebyggende arbeid.

3.1 Statlige føringer og styringsdokumenter

I utdrag fra Opplæringslova, § 1-1 Formålet med opplæringen heter det:

Opplæringen skal

- åpne dører mot verden og fremtiden, og gi elevene historisk og kulturell innsikt og forankring

- bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som også kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene
- bidra til å utvide kjennskap til - og forståelse for - den nasjonale kulturarven og vår felles internasjonale kulturtradisjon
- gi innsikt i kulturelt mangfold
- utvikle kunnskap, skikkethet og holdninger for å kunne mestre livene sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet

Læreplanverket består av en generell del, fagplaner etter Kunnskapsløftet (LK-06) og prinsipper for opplæringen. Prinsipper for opplæringen sammenfatter vesentlige områder ved elevenes læring. Den generelle delen av læreplanverket gir, i tillegg til Formålsparagrafen, skolene et samfunnsmandat som er bredt og mangfoldig. Dette oppsummeres i Læringsplakaten. Læringsplakaten i Kunnskapsløftet inneholder viktige prinsipper for skolens opplæringsvirksomhet. Denne må sees i sammenheng med bestemmelsene i lov og forskrift, lærerplanens generelle del og lærerplaner for fag. Læringsplakaten inneholder 11 grunnleggende forpliktelser i opplæringen som gjelder for alle skoler.

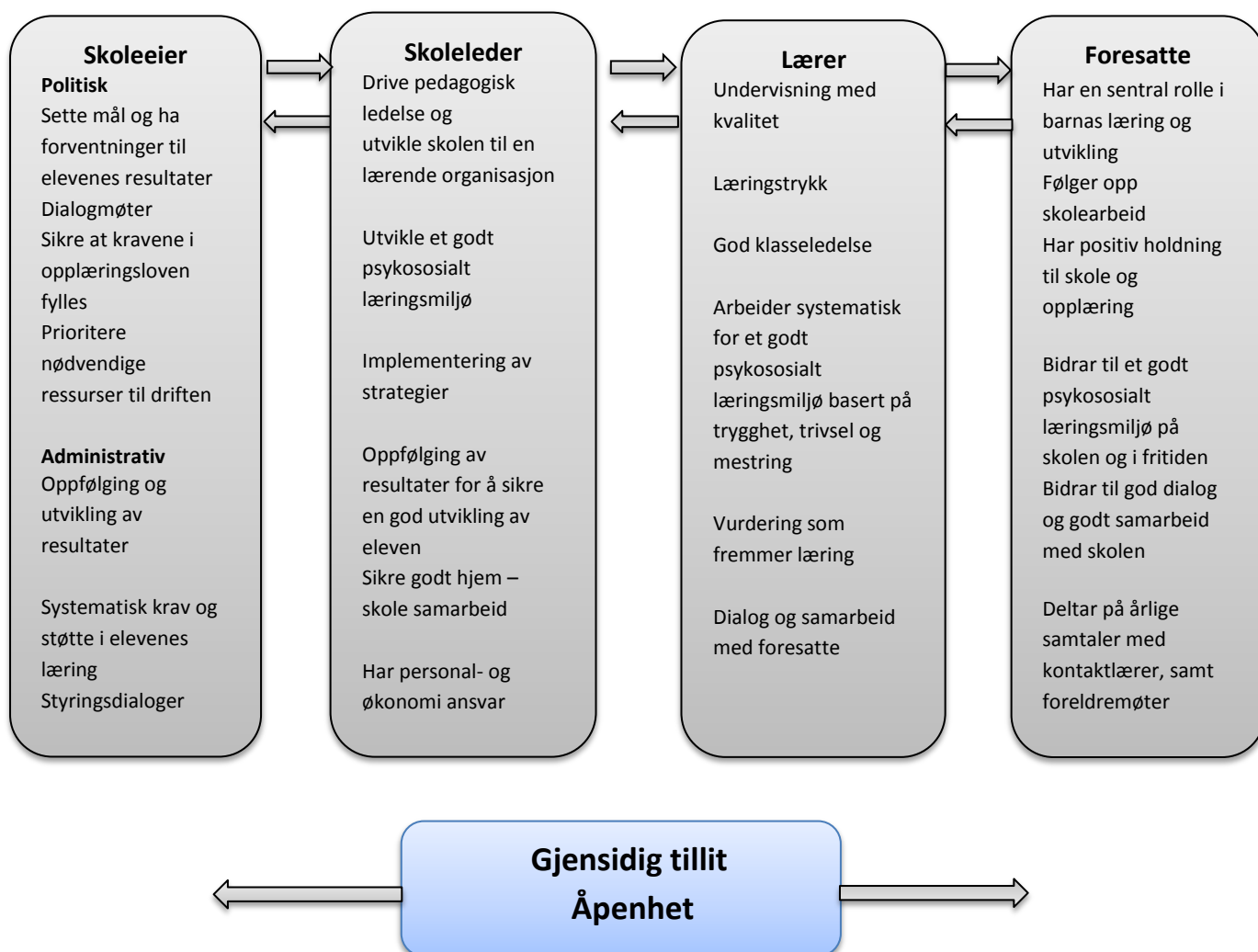
LÆRINGSPLAKATEN

- Gi alle elever og lærlinger/lærekandidater like muligheter til å utvikle sine evner og talenter individuelt og i samarbeid med andre
- Stimulere elevenes og lærlingenes/lærekandidatenes lærelyst, utholdenhet og nysgjerrighet
- Stimulere elevene og lærlingene/lærekandidatene til å utvikle egne læringsstrategier og evne til kritisk tenkning
- Stimulere elevene og lærlingene/lærekandidatene i deres personlige utvikling og identitet, i det å utvikle etisk, sosial og kulturell kompetanse og evne til demokratiforståelse og demokratisk deltakelse
- Legge til rette for elevmedvirkning og for at elevene og lærlingene/lærekandidatene kan foreta bevisste verdivalg og valg av utdanning og fremtidig arbeid
- Fremme tilpasset opplæring og varierte arbeidsmåter
- Stimulere, bruke og videreutvikle den enkelte lærers kompetanse
- Bidra til at lærere og instruktører fremstår som tydelige ledere og som forbilder for barn og unge
- Sikre at det fysiske og psykososiale arbeids- og læringsmiljøet fremmer helse, trivsel og læring
- Legge til rette for samarbeid med hjemmet og sikre foreldres/foresattes medansvar i skolen
- Legge til rette for at lokalsamfunnet blir involvert i opplæringen på en meningsfylt måte

I læreplaner for fag LK-06 fremgår grunnopplæringens faglige mandat av læreplanverket, der det angis kompetansemål for hva elevene skal kunne etter endt opplæring på ulike trinn. I tillegg til faglig kompetanse omfatter kompetansemålene de grunnleggende ferdighetene - å kunne lese, skrive, regne, muntlig fremstilling og beherske digitale verktøy. De grunnleggende ferdighetene skal integreres i alle fag og er avgjørende for å realisere skolens samfunnsmandat. Opplæringen skal gjennomgående tilpasses den enkelte elev.

3.2 Kommunale føringer og styringsdokumenter

Kommunestyret på Nesodden er politisk skoleeier som har ansvaret for å sikre utvikling og kvalitet i grunnskolen i Nesodden. Den administrative skoleeier forvaltes av rådmannen gjennom kommunalsjef for skole, barnehage og oppvekst. Rektorene er virksomhetsledere ved den enkelte skole og gjennomfører politiske vedtak og har ansvar for å sikre en utvikling og kvalitet av skolen som er i tråd med nasjonale og lokale planer. Skoleeier i Nesodden skal legge til rette for at lærerne skal kunne utføre oppgavene sine i skolen på en profesjonell måte, gjennom samarbeid, dialog og ansvarfordeling mellom alle nivåer.

3.2.1 Supplerende planer og områder

Planer som supplerer strategiplanen er

- Trivselsplan for et godt oppvekstmiljø i Nesodden kommune (ferdig høst 2016)
- Veileder samarbeid hjem-skole
- Overgangsplan Barnehage/Skole. Nesodden kommune 2012-2015 (under revisjon)

- Overgangsplan mellom barnetrinn og ungdomstrinn.
- Overgang ungdomsskole – videregående skole
- Forskrift om ordensreglement for grunnskolen i Nesodden kommune
- Plan for samarbeidende tjenester for barn og unge
- Forebyggende barnevern
- Veileder for ugyldig skolefravær

Grunnskolens interne og eksterne samarbeidspartnere som

- Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)
- Forebyggende helsetjeneste barn og unge (skolehelsetjenesten, helsesøstre, helsestasjon ungdom, fysio- og ergoterapitjenesten)
- Psykisk helsetjeneste barn og unge
- Barneverntjenesten
- Ungdom og fritid
- Kulturskolen
- Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP)

3.3 Fremtidens skole

Et samfunn i endring krever at skolen fornyer seg. Vi har begrenset kunnskap om fremtidens yrker, men allerede i dag vet vi at det vil være et behov for arbeidstakere med teknologisk kompetanse tilpasset en ny tid – arbeidstakere som er innovative og kreative. Regjeringen foreslår gjennom Meld.St. 28 (2015-2016) «Fag – Fordypning – Forståelse - En fornyelse av Kunnskapsløftet» å fornye fagene i skolen for å gi elevene mer dybdelæring og bedre forståelse. I tillegg vil den gi skolens brede dannelsesoppgaver en tydeligere plass i skolehverdagen.

Stortingsmeldingen identifiserer tre flerfaglige temaer som skal prioriteres når fagene fornyes - *demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring*. Lærerplanen skal fornyes, men sentrale prinsipper som kompetanse og kompetansemål, grunnleggende ferdigheter, progresjon, elevmedvirkning og vurdering, videreføres. Dette er et langsiktig fornyelsesarbeid som bygger videre på Kunnskapsløftet og på den måten også sikrer kontinuitet for både lærere og elever. Nesodden kommune vil følge opp arbeidet med fornyelsen av læreplanverket gjennom kompetansehevingstiltak for både skoleledere og lærere.

Grunnskolens fag (Meld. St.28 (2015-2016) Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av kunnskapsløftet).

4 Strategi for kvalitetsutvikling

Kvalitetsutvikling i skolen handler om økt kvalitet i skole og skolefritidsordning (SFO) og er avhengig av et felles læringssyn. I Nesoddskolene er SFO-leder en del av lederteamet. Personalet i skolefritidsordningen er med på felles utvikling der dette er aktuelt for virksomheten. En egen kommunal plan for skolefritidsordningene skal utarbeides for å få en helhetlig og læringstøttende ordning. For å utnytte kompetansemangfoldet i skolen legger strategien vekt på kollektiv utvikling. Dette innebærer en systematisk utvikling på organisasjon og individnivå over tid som inkluderer både politisk og administrativ skoleeier, skoleledere og personalet ved den enkelte skole.

Kvaliteten sikres gjennom gode rekrutteringsprosesser og kontinuerlig kompetanseutvikling, slik at alle innenfor skole og oppvekst har relevant og god kompetanse. Nye krav til lærerkompetansen gjør at fokus på utdanning og studiepoeng er viktig i denne perioden. Skolene utveksler erfaringer, kunnskap og gode idéer, slik at vi sammen gjør hverandre gode. Kommunikasjon og deling av praksis skjer gjennom gode rutiner for erfaringsdeling og veiledning på alle nivåer.

4.1 Kartlegging og analyse

Kvalitetssikring av arbeidet i grunnskolene på Nesodden skjer gjennom tett oppfølging av den enkelte skoles resultater på kartleggingsprøver, nasjonale prøver og brukerundersøkelser. Resultatene gir et begrenset bilde og bør derfor ses i sammenheng med annen relevant informasjon om skolen, kommunen og elevene. Kommunen har tatt i bruk programmet «Vokal» og det statlige «PAS» som viser hvor den enkelte elev har behov for å lære mer. Skolene lager kurs på tvers av grupper for å styrke undervisningen på områder der det er behov. Den samlede informasjonen danner også grunnlag for undervisningsvurdering og kvalitetsutvikling på alle nivåer. Skoleeiers styringsdialog (jf p 4.3) etterspør hvordan dette arbeidet gjøres ved skolene, og om skolen trenger mer skolering for å få tatt programmene bedre i bruk.

Oppfølging av skolens resultater på elevundersøkelsen, nasjonale prøver og andre kartleggingsprøver er en sentral del av skoleledelsens arbeid. Skoleledelsen skal bidra til ansvarliggjøring av alle lærere gjennom å involvere alle i resultatene fra undersøkelsene og kartleggingene, og ha strategier og planer for forbedring av resultatene på skolenivå og elevnivå.

4.2 Læring og kompetanseutvikling

Det er en kontinuerlig prosess å utvikle kompetanseutviklingstiltak tilpasset skolens mål, elevenes behov og kompetanse hos de ansatte ved skolen.

4.2.1 Skolebasert kompetanseutvikling

Skolebasert kompetanse utvikling skal sikre kontinuerlig kompetanseutvikling for ansatte i skolen. Skolebasert kompetanseutvikling innebærer at skolen, med ledelsen og alle ansatte, deltar i en utviklingsprosess på egen arbeidsplass. Hensikten er å utvikle skolens samlede kunnskap, holdninger og ferdigheter for bedre læring, undervisning og samarbeid.

Kompetanseutvikling i skolen innebærer å samarbeide om planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisning. For å utvikle undervisning til det beste for elevenes læring brukes klasseroms-observasjoner, refleksjon og tilbakemeldinger som del av den skolebaserte kompetanseutviklingen. Skolens ledelse skal lede den skolebaserte kompetanseutviklingen og legge til rette for utvikling av skolen som en lærende organisasjon. Dette har vært fokus i ungdomstrinnet de siste årene (UiU).

4.2.2 Etter- og videreutdanning

Det stilles formelle krav om relevant kompetanse til lærere som underviser i fagene matematikk, engelsk og norsk. Den statlige satsningen på videreutdanning trappes opp for å legge til rette for at kompetansekravene kan oppfylles. Nesodden kommune følger opp dette gjennom kompetansekartlegging av sine ansatte og ved å tilby videreutdanning ved behov. Det legges til rette for etter- og videreutdanning innenfor kommunes og statens satsningsområder. Dette gjøres også i samarbeid med de andre Follokommunene.

4.2.3 Nasjonale satsinger

Grunnskolen i Nesodden deltar i nasjonalt initierte satsinger for å stimulere skolens utviklingsarbeid. Ungdomsskolene følger den nasjonale satsingen «Ungdomstrinn i utvikling» i perioden 2014-2017. Fra august 2016 deltar kommunen med flere av sine skoler i den nasjonale satsingen «Vurdering for læring».

Deltakelse i framtidige nasjonalt initierte satsinger vurderes med utgangspunkt i satsingsområdene for grunnskolen i Nesodden samt skolens behov.

4.2.4 Lærende ledernetverk

Skoleeier i Nesodden har etablert lærende ledernetverk som en arena for kollektiv utvikling av skolene. Utviklingsveiler for Akershus støttet av Utdanningsdirektoratet bidrar i arbeidet. Ledergruppene og medlemmer av skolens utviklingsgrupper i Nesodden arbeider sammen i dette lærende ledernetverket. I det lærende ledernetverket belyses det og jobbes med ulike lederutfordringer knyttet til pedagogisk ledelse, endringsledelse og utviklingsarbeid. Intensjonen

med nettverket er å mobilisere den enkelte skoleleder og utviklingsgruppene for å styrke utviklingsprosessene på skolene. Hvilke satsingsområde den enkelte skole arbeider med kan variere utifra hvilke av satsningsområdene det arbeides med på skolen til enhver tid (fj denne fireårsstrategien), men lederutfordringene er felles.

4.3 Pedagogisk ledelse

For å kunne innfri forventningene i strategien vektlegges noen sentrale kjernekompetanser innen pedagogisk ledelse

- Etablere mål for utviklingen av egen skole og ha høye ambisjoner på vegne av elevene og skolen
- Analysere og bruke data for å identifisere områder med behov for utvikling og kompetanseheving
- Bruke skolens samlede ressurser strategisk i tråd med skolens satsingsområder
- Lede lærernes læring og utvikling gjennom skolebasert kompetanseutvikling
- Sikre kvalitet i undervisningen og et trygt og velordnet læringsmiljø gjennom veiledning og observasjon

Skoleledere i grunnskolen i Nesodden utarbeider helhetlige og systematiske planer for pedagogisk utvikling og legger til rette for kompetanseutvikling innenfor satsingsområdene i strategiplanen.

Skolevandring inngår som et verktøy for å sikre kvalitet på undervisning og læring. Skolevandring skal være en arena for dialog og refleksjon mellom rektor og lærerne om elevens læring og lærernes undervisningspraksis.

Skolelederne legger til rette for godt samarbeid med hjemmene slik at foresatte blir inkludert og respektert i alle forhold som påvirker deres barns utvikling og læring. Det er utarbeidet en veileder for [hjem-skole-samarbeid](#).

4.4 System for kvalitetsutviklingen

Skoleeieransvaret ligger hos politikerne selv om myndigheten delegeres. Statlig styring skal ikke svekke kommunene som arenaer for demokrati, prioritering og tilpasning (St.meld.nr.12 «Stat og kommune, styring og samspel»).

4.4.1 Skoleeiermeldingen og dialogmøter

Skoleeier har oppfølgingsansvar i følge Opplæringslovas § 13- 10 og skal årlig utarbeide en rapport om tilstanden i grunnopplæringen. Den årlige tilstandsrapporten skal omtale læringsresultater, frafall og læringsmiljø og drøftes av kommunestyret. Nesodden kommune utarbeider denne årlig, skoleeiermeldingen, og har valgt å utvide tilstandsrapporten med utførlige faktadeler i tall og tekst. Skoleeiermeldingen inneholder vurderinger knyttet til opplæringen av barn og unge på grunnskolen område og gir skoleeier et konkret grunnlag for videre utvikling av kvaliteten i egne skoler. Det gjennomføres årlig to dialogmøter i skole- og oppvekstutvalget der det ene temaet er

Skoleeiermeldingen. Der legges det til rette for samhandling på tvers av nivåer, en dialogarena hvor ulike representanter som politikere, ledere og administrasjon møtes samtidig. Det er gjennom et tilstedeværende politisk og administrativt nivå at betingelsene for skoleledernes og lærernes profesjonsutvikling best kan sikres. Dette betyr ikke at politikere skal gripe inn i skoleledernes og lærernes profesjonelle handlingsrom, men være medspillere som setter mål og tilrettelegger for gode arbeidsbetingelser.

4.4.2 Styringsdialogen

Strategier for kvalitetsutvikling fordrer tett og konstruktivt samarbeid mellom skoleeier og skoleledelsen ved den enkelte skole. Skolene i Nesodden har fokus på kollektiv utvikling. Rektor og skoleeier har et ansvar for å vise sammenheng i planene for kvalitetsutviklingen i skolen. Gjennomgående og tydelig ledelse fra skoleeier og helt ut i klasserommet er en viktig forutsetning for en god skole. Skolens satsningsområder skal være forankret i overordnet plan, strategi for kvalitetsutvikling «Å dra i samme retning». Styringsdialogen med skoleeier/kommunalsjef vil alltid ta utgangspunkt i planen og dens sammenheng med skolens satsningsområder. Skoleeiermeldingen vil også være et utgangspunkt for å drøfte skolens resultater. Områder knyttet til trivsel, skolemiljø, grunnleggende ferdigheter og arbeid med vurdering vil være sentrale temaer. Rektor har ansvaret for at skolen som helhet har et aktivt forhold til disse områdene. Lærerne skal delta i skolens utviklingsarbeid og bidra til å utvikle skolen som en lærende organisasjon. Resultater fra Nasjonale prøver og elevundersøkelsen, samt skolens satsningsområder, vil derfor bli drøftet og videreutviklet kollektivt og med den enkelte lærer.

Følgende spørsmålene kan være et utgangspunkt for styringsdialogene mellom kommunalsjef/ rektor og rektor/ lærere:

- Hvilke elever har du ansvaret for?
- Hvordan går det med dem?
- Hvordan vet du det?
- Kan du vise meg det?
- Hvordan vurderer du det?
- Hva må du gjøre videre for at dine elever lærer mer?
- Hva skal din og min rolle være i den videre utviklingen?

Spørsmålene skal danne grunnlag for refleksjon, skape ansvarliggjøring og bevisstgjøring og danne en ramme rundt dialogen om elevenes læring.

5 Satsningsområder for grunnskolen i Nesodden 2017-2021

Sentrale og kommunale føringer samt kunnskap som foreligger om hva som har dokumentert effekt på elevenes helhetlige utvikling og læringsutbytte, danner grunnlag for satsningsområder for grunnskolen i Nesodden 2017-2021.

Satsningsområder for Nesoddskolene i perioden 2017-2021 er

- Læringsmiljø og læringsledelse

- Medborgerskap og elevmedvirkning
- Vurdering for læring
- Grunnleggende ferdigheter og digitalisering i skolen

5.1 Satsningsområde 1 – Læringsmiljø og læringsledelse

Et godt læringsmiljø er en rettighet og en forutsetning for god læring. Med læringsmiljø mener vi de samlede kulturelle, relasjonelle og fysiske forholdene på skolen som har betydning for og fremmer elevenes læring, helse og trivsel. Forskning (jf Udir) viser at fire forhold er grunnleggende i arbeidet med å utvikle og opprettholde gode læringsmiljø:

- God klasseledelse
- Positive relasjoner og kultur for læring
- Godt samarbeid mellom skole og hjem
- God ledelse, organisasjon og skoleutvikling.

Læringsledelse i skolen involverer alle nivåer; skoleeier, skoleledere og lærere. Læringsledelse omfatter de organisatoriske tiltak som fremmer læring gjennom ledelse. Læringsledelse handler om refleksjon om læring, synlig klasseledelse, synlig skoleledelse og lærende fellesskap. Lærende fellesskap består av elevene, lærerne og ledelsen og kjennetegnes ved felles språk om læring, felles mål for utvikling og et sett av felles verdier som følges.

I Nesodden er systematisk observasjon og veiledning en del av læringsledelse, som for eksempel skolevandring.

5.1.1 Mål for perioden

Barn og unge i grunnskolen i Nesodden opplever et godt læringsmiljø som ivaretar elevenes læring, trivsel, tilhørighet og helse

5.1.2 Fremtidsbilde

Barn og unge i skolene på Nesodden møter tydelige, konsekvente og trygge voksne som er gode rollemodeller for elevene. Faglig entusiasme, god klasseledelse og god vurderingspraksis bidrar til et høyt læringstrykk. Det er etablert en læringskultur der elevene arbeider mot tydelige mål. Elevene blir møtt med høye forventninger, konstruktiv veiledning, varierte arbeidsmåter og støtte i læringsarbeidet. De får uttrykke sine kreative sider og benytter estetiske læringsprosesser i fagene.

Den enkelte elev blir sett, opplever mestring og får utfordringer. Elevene medvirker på alle nivå, og verdsettes for selvstendighet, samarbeid og initiativ. Alle opplever læringsglede og bidrar aktivt i utviklingen av sin faglige, etiske, sosiale og kulturelle kompetanse ut i fra egne forutsetninger (fra visjonen for Nesodds skolen).

5.1.3 Kjennetegn på måloppnåelse

Eleven

- opplever læringsglede, mestring og utfordringer ut i fra egne forutsetninger

- møter tydelige, konsekvente og trygge voksne
- utvikler sosiale ferdigheter som samarbeid, selvkontroll, ansvar og empati for andre

Læreren

- arbeider kontinuerlig for å bygge positive relasjoner til elevene og bidrar til å skape tilhørighet og vennskap
- har høye og realistiske forventninger til elevene
- støtter og verdsetter læring og bidrar til at elevene utvikler positiv holdning til læring
- har tydelig struktur i undervisningsforløpet og formulerer mål for elevenes læring og læringsmiljø

5.2 Satsningsområde 2 – Medborgerskap og elevmedvirkning

Satsingsområdet medborgerskap og elevmedvirkning er forankret i formålsparagrafen som understreker at opplæringen skal fremme demokrati, og at elevene har rett til medbestemmelse.

Demokrati og medborgerskap i skolen skal legge til rette for læring som styrker elevenes demokratiforståelse og evne til å delta i demokratiske prosesser og fellesskap.

Medborgerskap og elevmedvirkning handler om inkludering og aktiv samfunnsdeltakelse.

Elevmedvirkning påvirker elevenes motivasjon for å lære. Elevmedvirkning skal bidra til å gjøre elever mer aktive i sin egen læringsprosess.

5.2.1 Mål for perioden

Barn og unge i grunnskolen i Nesodden opplever reell medvirkning og lærer verdien av å delta og ta ansvar gjennom demokratiske prosesser i skolen

5.2.2 Fremtidsbilde

Grunnskolen i Nesodden legger til rette for elevmedvirkning og for at elevene kan gjøre bevisste verdivalg, valg av utdanning og framtidig arbeid. Det vektlegges at elevene gjennom opplæringen skal utvikle etisk, sosial og kulturell kompetanse og evne til samfunnsforståelse og demokratiske prosesser.

Elevene medvirker på alle nivå og verdsettes for selvstendighet og initiativ. De opplever læringsglede og bidrar aktivt i utviklingen av sin faglige, etiske, sosiale og kulturelle kompetanse. Elevene medvirker i planlegging, gjennomføring og vurdering av egen opplæring.

Demokratiopplæringen setter elevene i stand til å reflektere, vurdere, stille kritiske spørsmål. Elevene oppøver demokratiforståelse, toleranse og respekt for forskjellighet.

5.2.3 Kjennetegn på måloppnåelse

Eleven

- blir hørt og er med på å påvirke fellesskapet på skolen
- får være med på å lage regler for hvordan de skal ha det i klassen/gruppa
- deltar og tar ansvar i skolens rådsorganer som for eksempel SU, SMU, ungdommens kommunestyre og elevråd
- er med på å velge arbeidsmåter og utvikle vurderingskriterier for læringen
- utvikler sin evne til å søke kunnskap, reflektere, tenke kritisk og se en sak fra flere sider

Læreren

- legger til rette for at elevene kan foreta bevisste verdivalg og utvikle demokratiforståelse
- stimulerer elevene til deres personlige utvikling og identitet gjennom å legge til rette for dialog og refleksjon og arbeider bevisst med å utvikle positive relasjoner til og mellom elever og bidrar til at elevene opplever at de er en del av et sosialt fellesskap
- legger til rette for at elevene skal kunne medvirke i planlegging gjennomføring og vurdering av opplæringen
- legger til rette for at elevene kan påvirke fellesskapet på skolen og delta i elevrådsarbeid

5.3 Satsningsområde 3 - Vurdering for læring

Vurdering er et virkemiddel for å nå kompetansemålene i læreplanen og deles inn i to hovedområder – undervisvurdering og sluttvurdering. Formålet med undervisvurdering er å fremme læring og utvikling og gi grunnlag for tilpasset opplæring. Undervisvurdering er todelt. Den skal både fremme læring og utvikling og samtidig gi informasjon om kompetansen til eleven og lærlingen.

Undervisvurdering er all vurdering i grunnskolen fra 1. trinn og fram til sluttvurdering på 10. trinn og på hvert trinn i videregående opplæring. Undervisvurdering skal brukes som et redskap i læreprosessen og som grunnlag for tilpasset opplæring. Sluttvurdering skal gi informasjon om nivået til eleven, lærlingen og lærekandidaten ved avslutningen av opplæringen i faget. Vurdering for læring er en av kjernevirksomhetene i skolen i dag. Digital vurdering dreier seg både om å ta i bruk digitale verktøy i vurderingsarbeidet, og å vurdere elevens digitale kompetanse.

Det er særlige fire prinsipper som er sentrale for å få til en læringsfremmende undervisvurdering. De fire prinsippene er forskningsbaserte og en del av forskrift i opplæringsloven

- Elevene skal forstå hva de skal lære og hva som er forventet av dem.
- Elevene skal få tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller presentasjonen.
- Elevene skal få råd om hvordan de kan forbedre seg
- Elevene skal være involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling.

5.3.1 Mål for perioden

Barn og unge i grunnskolen i Nesodden øker sin kompetanse i fagene gjennom tydelige, konstruktive og læringsfremmende tilbakemeldinger både faglig og sosialt.

5.3.2 Fremtidsbilde

Elevene i grunnskolen i Nesodden forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem. De får gode tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller presentasjonen. Elevene får konkrete råd om hvordan de kan forbedre seg. Elevene er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og egen faglig utvikling. De vet hvilke mål de jobber etter, hvor de er i eget læringsarbeid og hvordan de skal nå målet.

5.3.3 Kjennetegn på måloppnåelse

Eleven

- kjenner hvilke mål de jobber etter og forstår formålet med oppgavene
- kjenner til og kan vurdere hvor de er i eget læringsarbeid
- er aktive i egen læringsprosess gjennom utforming av mål, kriterier og refleksjon rundt læring

Læreren

- har strategier for å sjekke elevenes førforståelse og forståelse underveis og justerer opplæringen underveis tilpasset elevenes læringsbehov
- skaper sammenheng mellom målene og kriteriene som legges til grunn i vurderingen av elevenes arbeid og er tydelig på hva som er kriteriene for et godt arbeid
- oppmuntrer til refleksjon og dialog om vurdering
- bruker ulike metoder for å vurdere elevenes kompetanse slik at det møter elevenes læringsbehov og gir målrettede fremovermeldinger som fremmer elevenes læring

5.4 Satsningsområde 4 – Grunnleggende ferdigheter og digital dannelse

5.4.1 Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er nødvendige forutsetninger for læring og utvikling i skole, arbeid og samfunnsliv. Læreplanverket Kunnskapsløftet LK-06 peker ut fem grunnleggende ferdigheter som elevene skal tilegne seg; «å kunne lese, regne, uttrykke seg muntlig og skriftlig, og bruke digitale verktøy». Grunnleggende ferdigheter er en viktig forutsetning for allmenndannelsen. For å kunne delta i samfunnet som en kritisk og reflektert samfunnsborger er det nødvendig å kunne lese samtidig som det også er viktig for personlig utvikling. Kunnskapsløftet fokuserer på og vektlegger grunnleggende ferdigheter spesielt. Disse er integrert i alle fagplanene, noe som betyr at alle lærere i alle fag har et ansvar for å arbeide systematisk med de grunnleggende ferdighetene.

Ferdighetene er avgjørende redskaper for læring i alle fag og samtidig en forutsetning for at eleven skal kunne vise sin kompetanse. Læreplan for fag inneholder en beskrivelse av hvordan disse kan bidra til at elevene utvikler seg i det enkelte faget.

Elevenes grunnleggende ferdigheter er en forutsetning for at elevene skal kunne vise sin kompetanse i fagene.

Elevene i Nesoddskolene skal ha opplæring i de fem grunnleggende ferdigheter og opplæringen skal gjennomsyre alle fag og fremme egen læring gjennom en basiskompetanse som redskap for læring og utvikling.

5.4.2 Mål for perioden

Barn og unge i grunnskolen i Nesodden tilegner seg grunnleggende ferdigheter som redskaper for læring i alle fag

5.4.3 Fremtidsbilde

Elevene i grunnskolen i Nesoddskolene opplever at det i alle fag fokuseres på de fem grunnleggende ferdigheter. Elevene opplever at arbeidet med grunnleggende ferdigheter bidrar til å utvikle egen kompetanse i fagene. Elevene møter lærere som vet hvordan en best mulig kan integrere grunnleggende ferdigheter i ulike fag og på fagenes premisser. Barna møter ansvarlige lærere som ser nytten av og har forståelse for at basiskompetansen er avgjørende for opplæringen og har innvirkning på hele skoleløpet.

Muntlige ferdigheter gir elevene muligheter til å gå inn i ulike roller ved å veksle mellom faglig og dagligdags kommunikasjon. Elevene får gjennom god veiledning av lærere utviklet sine ferdighetsområder som å forstå og vurdere, utforme, kommunisere, reflektere og vurdere på det høyeste nivået.

Elevene møter lærere uavhengig av skole som bevisst bruker hensiktsmessige lesestrategier som er tilpasset formålet med lesingen og med ulike teksttyper i fagene. Leseutvikling krever gode strategier for å kunne søke og bearbeide informasjon. Bevisst bruk av hensiktsmessige strategier er derfor avgjørende for å utvikle funksjonell leseferdighet.

Skolene vektlegger gjennom tidlig innsats elevenes første skriveopplæring som innebærer å utvikle rettskriving, grunnlag for en funksjonell håndskrift og tastaturbruk, samt å kunne planlegge og skrive enkle, oversiktlige tekster for ulike formål.

Regning er en grunnleggende ferdighet som går på tvers av fag. I Nesoddskolene betyr dette å kunne bruke matematikk på en rekke livsområder. Elevene skal lære seg å resonnerer, bruke matematiske begreper, fremgangsmåter, fakta og verktøy for å løse problemer og for å beskrive, forklare og forutse hva som skjer.

Digitale ferdigheter i Nesoddskolene innebærer en godt utarbeidet IKT-plan og god infrastruktur som skal gjelde alle skolene.

5.4.4 Kjennetegn på måloppnåelse

Eleven

- utvikler sine muntlige ferdigheter gjennom aktiv deltakelse som gjør dem i stand til å mestre ulike sjangre i lytte- og talesituasjoner
- utvikler gjennom opplæringen sine evner til utforskende samtaler der de kan skape og dele kunnskap med hverandre
- leser og skriver mye i alle fag på fagenes premisser
- bruker lesing og skriving i kunnskapstilegnelse i eget læringsarbeid
- får gjennom fokuset på lesing øvelse i å kunne forstå, bruke, reflektere over og engasjere seg i innholdet i tekster
- får øvelse i å bruke matematikk på en rekke livsområder og i ulike fag
- møter faglige kompetente lærere som kan veilede elevene i digitale ferdigheter innenfor de fem ulike ferdighetsområdene – tilegne og behandle, produsere og bearbeide, kommunisere, digital dømmekraft.

Læreren

- har god kjennskap til de fem grunnleggende ferdighetene og integrerer disse i alle fag
- er bevisst på og bruker de fem grunnleggende ferdighetene som er et redskap for læring i alle fag og den faglige utviklingen

5.4.5 Digital dannelse

Arbeidslivet og samfunn generelt er i stadig endring. Den digitale utviklingen har endret mange av premissene for lesing, skriving, regning og muntlige uttrykksformer.

Digital dannelse er en del av allmenndannelsen. I Opplæringslova heter det blant annet at skolen skal ... «Åpne døra mot verden og fremtiden». Dette har et klart digitalt perspektiv. Det er umulig å forestille seg en fremtidig skole uten at teknologien integreres og gjennomsyrrer alt arbeid i skolen, på de ulike nivåer.

I Stortingsmelding 28 vurderer departementet en videreutvikling av de grunnleggende ferdighetene og da særlig regning og digitale ferdigheter. I fagfornyelsene skal det legges vekt på at ferdighetene blir innarbeidet i kompetansemål der det er faglig relevant. Stortingsmeldingen sier at innholdet i digitale ferdigheter skal videreutvikles og det skal legges vekt på digital teknologi som en integrert del av innholdet i fagene.

Det er store utfordringer i skolen når det gjelder generell digitalisering. Dette handler om omfang, hastighet og manglende kompetanse. Nesoddskolene er ingen unntak. Den teknologiske utviklingen går fort og brer om seg innenfor alle områder i samfunnet. Skolens utfordring handler om både organisering av helt nye strukturer, drifting av en hel og større datapark, men også kompetanseutvikling av lærer og skoleledere. Noe som igjen medfører utfordringer i undervisningen og der igjen for elevens digitale kompetanse.

I digitaliseringsstrategi for Follo 2015 – 2018 er oppvekst og utdanning en av tre sektorielle satsningsområder (de som har størst budsjettpost og berører flest innbyggere). Planene sier bl.a. at skolen skal utvikle barnas digitale kompetanse og bidra til å utjevne sosiale skiller.

5.4.6 Mål for perioden

Barn og unge i Nesoddskolene tilegner seg gjennom opplæring i teknologi og digital kompetanse digital dannelse for fremtiden. Opplæringen gir innføring i digital kommunikasjon, behandling, bearbeiding og produksjon av informasjon, og elevene utvikler digital dømmekraft.

5.4.7 Fremtidsbilde

Elevene i Nesoddskolene vet hva digital dannelse innebærer og har en forståelse for teknologiens inngripen i samfunnet. De behersker og forstår de mulighetene den digitale virkeligheten representerer. Dette gjelder bilder og språk og det «å knytte selvet til verden». Barn og unge i Nesoddskolene blir veiledet og oppdatert og vet at digital dannelse handler om etikk, moral og holdninger.

Elevene er aktive og kritiske brukere og utviklere av teknologi og bruker digitale verktøy, ressurser og medier i læringsarbeidet. De har kompetanse til å kunne vurdere hvilke digitale verktøy som er best egnet i ulike lærings situasjoner og kjenner til nettvettregler og prinsipper god digital dialog. Elevene utvikler digital dømmekraft som innebærer selvstendighet, moral og etiske valg.

Elevene i Nesoddskolene behersker utfordringene relatert til internett og virtuell kommunikasjon. Dette kan handle om fravær av mellommenneskelig relasjoner og skille mellom ytringsfrihet og personvern.

Elevene kommer til skolen med ulike erfaringer i bruk av teknologien. På skolen får alle barn på lik linje oppleve utvikling i digitale ferdigheter og teknologiens mange muligheter uavhengig av sosial status og bakgrunn.

I Nesoddskolen satses det på infrastruktur og det settes av ressurser til å holde tritt med den teknologiske utviklingen. På den måten opplever alle elever at utstyr og verktøy fungerer slik det er ment uavhengig av hvilken skole eleven tilhører.

Elevene mestrer og har ferdigheter som viser aktivt bruk av digitale og teknologiske verktøy noe som gjennomsyrrer hele læringsprosessen. De viser kyndighet og bruker teknologien der det er naturlig og kan anvende den for å innhente, bearbeide og bruke informasjon. Elevene i Nesoddskolen vet gjennom selv å produsere og innhente informasjon hva opphavsrett og kildekritikk medfører i læringsarbeidet og kan anvende denne kunnskapen også utenfor skolens arbeid, på fritiden.

5.4.8 Kjennetegn på måloppnåelse

Eleven

- bruker digitale verktøy, medier og ressurser for informasjonsbehandling og læring
- bruker digitale verktøy, ressurser og medier for å samarbeide i læringsprosesser og til å presentere egen kunnskap og kompetanse
- bruker digitale medier og ressurser til å produsere og redigere digitale tekster
- refererer til og vurderer ulike digitale kilder i aktuelle faglige situasjoner

- bruker internett og sosiale medier forsvarlig
- bruker digitale verktøy, ressurser og medier ut fra alder og faglig forutsetninger

Læreren

- bruker ulike digitale verktøy som understøtter elevenes læring og gir maksimalt læringsutbytte
- har tilstrekkelig repertoar og kompetanse til å kunne bruke ulike digitale verktøy
- er digitalt kompetent noe som innebærer at de har faget og elevenes læring i fokus og bruker digitale verktøy i relevante faglige sammenhenger
- har et bevisst forhold til personvern og etisk bruk av internett
- reflekterer over egen digitale praksis og ser på seg selv som lærende i møte med digitale verktøy
- bruker digitale verktøy i vurderingsarbeidet
- er gode rollemodeller og ledere i bruk av teknologi i undervisningen

6 System for kvalitetssikring for grunnskolen i Nesodden

Opplæringslova § 13.10 pålegger skoleeier å ha et forsvarlig system for å kvalitetssikre opplæringen. Skoleeier står fritt til å utvikle sitt kvalitetssikringssystem forutsatt at det fyller kravet til forsvarlighet. Et forsvarlig system skal være egnet til å avdekke mangler i forhold til regelverket og sikre adekvate oppfølgingstiltak. Det skal etableres i det omfang som er nødvendig ut fra lokale forhold og organisering, og det skal kunne dokumenteres skriftlig.

System for kvalitetssikring er kontinuerlig under utvikling. Nesodden kommune har et system som omhandler bl.a.

- Styringsdokumenter (skoleeiermeldingen, plandokumenter, handlingsprogram, virksomhetsplaner)
- Kompetanseutvikling: [GNIST på Nesodden](#)
- Årshjul for skoleledelse § 13.10
- Dialogarenaer (samarbeidsarenaer – SU, SMU, elevråd, ledernetttverk, rektornettverk, fagnettverk, ledersamlinger, skole- og oppvekstutvalget)
- ["Skolevandring"](#)- en metodikk for oppfølging av den enkelte lærer
- Forskrift om [Ordensreglement](#) for Nesodden
- Ansvarslinjer mellom nivåene (delegasjonsreglement, lederavtaler, stillingsbeskrivelser)
- Kvalitetssystemet – med sikring av rutiner og avviksrapportering
- Rapporteringssystemer (tertialrapporter, GSI, årsmeldinger, KOSTRA m. m)

I tillegg kommer et omfattende [Nasjonalt kvalitetsvurderingssystem](#)

7 Kildehenvisninger

7.1 Litteraturliste

Fullan, M. (2014). *Å dra i samme retning. Et skolesystem som virker*. Oslo: Kommuneforlaget AS

Irgens, E.J. (2011). *Dynamiske og lærende organisasjoner. Ledelse og utvikling i et arbeidsliv i endring*. Bergen: Fagbokforlaget

Meld. St. 28 (2015-2016): *Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet*. Oslo: Det Kongelige Kunnskapsdepartement

Robinson, V. (2014). *Elevsentrert skoleledelse*. Oslo: Cappelen Damm AS

Stray, J.H. (2012). Demokratipedagogikk. I: K.L. Berge og J.H. Stray (Red.), *Demokratisk medborgerskap i skolen* (s. 17-33). Bergen: Fagbokforlaget

Utdanningsdirektoretat (2006). «*Læreplanverket – prinsipper for opplæringen*». Hentet 1. august 2016 fra <http://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/prinsipper-for-opplaringen2/>

Utdanningsdirektoretat (2006). «*Opplæringsloven*». Hentet 1. august 2016 fra <http://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/finn-regelverk/etter-paragraf/Tolkninger-av-opplaringsloven---etter-paragrafer/>

7.2 Sentrale Stortingsmeldinger og offentlige utredninger

- St.meld. nr. 31 (2007-2008) Kvalitet i skolen.
- St.meld. nr. 16 (2006-2007) ... og ingen stod igjen. Tidlig innsats for livslang læring.
- St. meld. nr. 30 (2003 - 2004) Kultur for læring.
- Meld. st. 18 (2011) Rett til læring.
- Meld. St. 19 (2010) Tid til læring.
- Meld. St. 22 (2011) Motivasjon, mestring og muligheter.
- Meld. St. 44 (2008 – 2009) Utdanningslinja.
- Meld. St. 20 (2012-2013) På rett vei.
- NOU 2014: 7 Elevenes læring i fremtidens skole
- NOU 2015: 8 Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanse
- Opplæringslov med forskrift
- Læreplanverket LK-06 Kommuneplan - Samfunnsdel
- Krav om relevant kompetanse for å undervise i fag Udir-3-2015 (rundskriv)

7.3 Kommunale styringsdokumenter

- Kartlegging av kompetansebehov i kommunen «Gnist på Nesodden»
- Resultat nasjonale prøver og eksamener
- Forskrift om ordensreglement i Nesodden kommune [Ordensreglement](#)
- Veileder for samarbeid hjem – skole [Veileder samarbeid hjem-skole](#)
- Trivselsplan for et godt oppvekstmiljø i Nesodden kommune (des 2016)
- Plan for samarbeidende tjenester for barn og unge
- Veileder for ugyldig skolefravær [Veileder for ugyldig skolefravær](#)
- Plan for Den kulturelle skolesekken – Mangfold og muligheter [Mangfold og muligheter](#)
- Resultat nasjonale prøver og eksamener (Skoleeiermeldingen)